

Endülüs

Editör

Prof. Dr. Recep ÖNAL

Endülüs'te kurulan devletler aynı zamanda siyasi ve dini bir anlayışa sahipti. Bunlar arasında Murabitlar gibi dini ve özellikle Maliki mezhebini temel anlayış ilkesi olarak kabul eden yönetimlerin bilim ve kültüre yaklaşımı, temel kabulleri doğrultusunda olmuştur. Nitekim Hourani'ye göre Endülüs hükümdarlarından bazıları, oldukça geniş ufuklu kişiler olmakla beraber, rejimlerinin istikrarı için ulema kesimince yönlendirilen mutaassıp tebaalarına muhtaç olduklarından, yeni fikirlerin ülkeye sokulması konusunda ihtiyatlı davranmak zorunda kalmışlardır. (Hourani, 2000) Bu doğrultuda hem bazı devletler hem de fukaha, bilim ve bilimsel yeniliklere tutum ve davranışları devlet yapısı ve anlayışı doğrultusunda şekillenmiş, eğitim sistemi de bu doğrultuda yönlendirilmiştir. Endülüs'te bilimleri şekillendirmede eğitimin önemli bir payı vardır. Burada üç aşamalı bir eğitim ve öğretim sistemi yürütülmüştür. İlk eğitim altı yaşından başlayarak altı yedi yıl sürmektedir. Bir sonraki süreçte Kur'an-ı Kerim ve ilmihal bilgileri yanında Arapça ve şiir öğretiliyordu. Eğitim ve öğretim yeri ise küçük mescitler ve camilere yakın evler, öğretmenlerin kendi evleri veya devlet tarafından açılan yatılı mektep mekânları kullanılmıştır. Bu iki süreci bitiren öğrenciler istedikleri takdirde hocaların/müdürrislerin oluşturduğu eğitim ve öğretim halkalarına katılabiliyordu. Gönüllü olan bu öğretim halkalarında dil ve edebiyat, fıkıh, tefsir, hadis, tıp, matematik, kimya gibi ilimler okutulurdu. Tıpla ünlenen müdürrislerin de kendi halkasında öğrencilerine ve katılımcılara çağın tıbbî verileri doğrultusunda öğretimde bulunmaktaydı. Bunun yanında tıp eğitimi teorik ve pratik olarak hastanelerde de verilmekteydi. Öğrenciler buradaki performansları doğrultusunda hocaları tarafından sınav yapılar ve kendilerine hekimlik icazeti veriliirdi.

BERIKAN
YAYINEVİ

ISBN: 978-625-6284-85-2

Endülüs

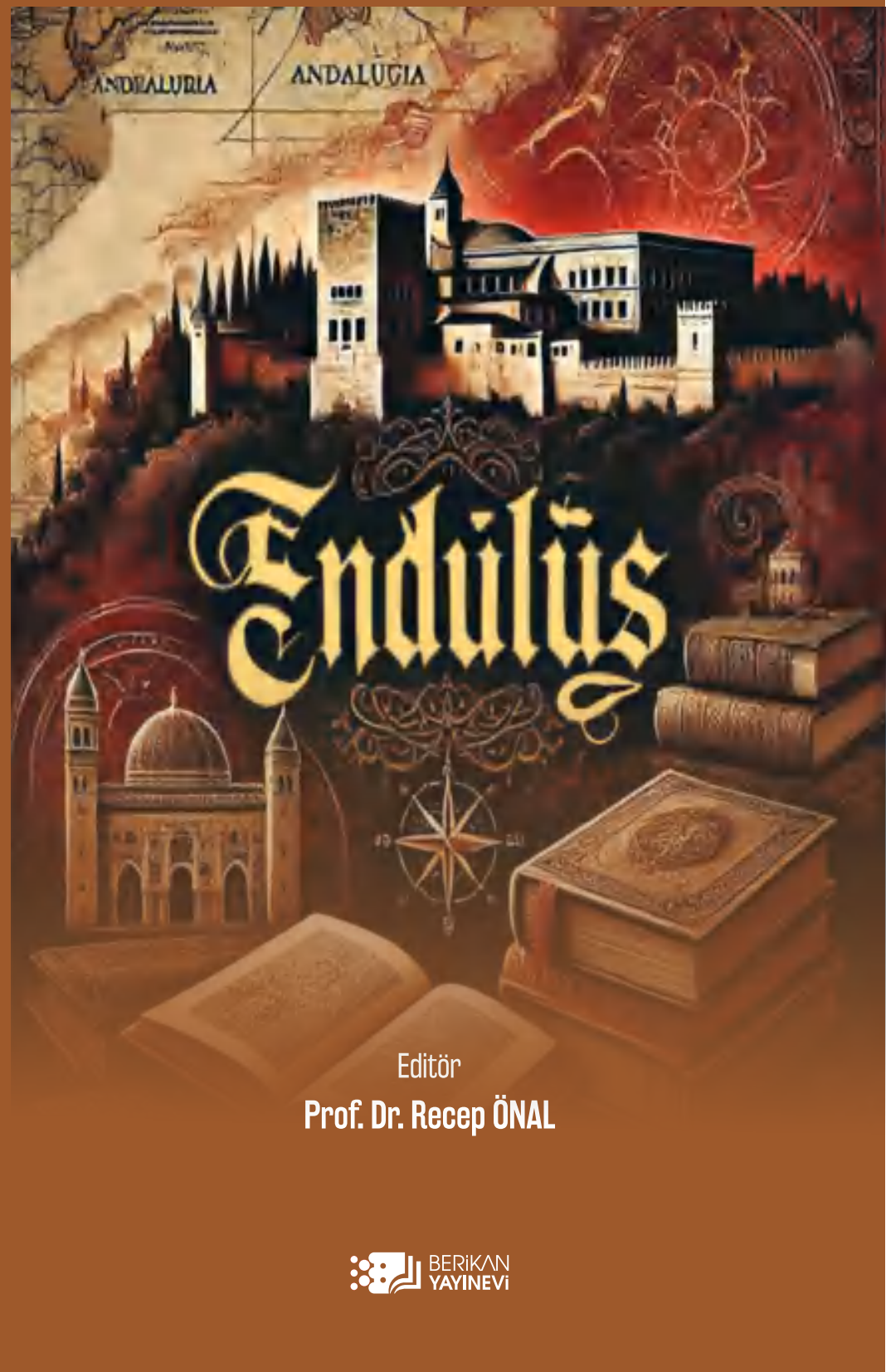
Prof. Dr. Recep ÖNAL

Editör

Editör
Prof. Dr. Recep ÖNAL

BERIKAN
YAYINEVİ

ENDÜLÜS

Editör

Prof. Dr. Recep ÖNAL

Ankara, 2024

ENDÜLÜS

Prof. Dr. Recep ÖNAL

ISBN: 978-625-6284-85-2

Basım Tarihi: Aralık, Ankara, 2024

Genel Yayın Yönetmeni

Ahmet Deniz AĞCA

Sayfa Düzeni

Nurhan AY

Kapak Tasarım

Biçer YILDIRIM

Baskı & Cilt

Berikan Ofset Matbaa

Ergazi Mh. 2306 Sk. No: 70 Gersan - Y.Mahalle/ANKARA

BERİKAN YAYINEVİ

Kültür Mah. Kızılırmak Cad. Gonca Apt. No: 61/6

Çankaya-Kızılay/ANKARA

Tel: (0312) 232 62 18 - Belgegeçer: (0312) 232 14 99

© Copyright 2024

BERİKAN YAYINEVİ SERTİFİKA NO: 47109

Bu baskının bütün hakları yazarına ve yayıncısına aittir. Yazarın yazılı izni olmaksızın, kitabın tümünün veya bir kısmının elektronik, mekanik ya da fotokopi yoluyla basımı, yayımı, çoğaltımı ve dağıtımı yapılamaz. Eserin muhteviyatından doğacak ihtilaflardan yazar sorumludur.

İÇİNDEKİLER

ENDÜLÜS'TE TIP / Eda ALEMDAR.....	5
ENDÜLÜS'TE DİNİ-İLMİ HAYAT: MURABITLAR DÖNEMİ ÖRNEĞİ / Ramazan BİÇER.....	19
ENDÜLÜS'TE DEVLET YÖNETİMİ / Orhun KÜSKÜ	39
ENDÜLÜS'TE ASTRONOMİ VE MATEMATİK / Erol ÇETİNDAL.....	81
ENDÜLÜS SİYASİ TARİHİ / Nurşen ALTUNDAĞ.....	104
ENDÜLÜS'TE EĞİTİM VE ÖĞRETİM / Mehmet Mecnur DAĞ	124
ENDÜLÜS EDEBİYATI / Mahmut ÜSTÜN	175
ENDÜLÜS TARIMI (BOTANİK VE ZİRAAT) / Hasan SOYDAN.....	205
ENDÜLÜS MEDENİYETİNİN BATI'YA ETKİSİ / Dr. Muhammed Ali BUDAK.....	239
ENDÜLÜS MİMARİSİ / İbrahim OKUYAN.....	299
GEÇMİŞİMİZDE ENDÜLÜS İLİŞKİLERİ / Ayşe KILIÇ.....	315

ENDÜLÜS'TE KADIN / Fatma Merve ÇINAR.....	378
ENDÜLÜS'TE MÜSLÜMAN, HRİSTİYAN VE YAHUDİ ETKİLE- ŞİMİ: CONVIVENCIA MODELİ / Enes ŞANAL	410
ENDÜLÜS'TE ASABİYET (711-929) / Rukiye Helvacıoğlu İŞÇİ.....	444
ENDÜLÜS'TE METAFİZİK / Recep ÖNAL.....	477
ENDÜLÜS EMEVİLERİNDE DONANMA / Mehmet ÇİFTÇİ	542
ENDÜLÜS'TE SOSYAL VE KÜLTÜREL YAPI / Şahabettin ERGÜVEN	570

ENDÜLÜS'TE METAFİZİK

Recep ÖNAL^{[1]*}

GİRİŞ

Orta Çağ Avrupası'nın düşünce ve tefekkür tarihinde en parlak bölümlerden birini oluşturan Müslüman İspanya, VIII. asrın ortalarından XIII. asrın başlarına kadar geçen yaklaşık beş yüz yıl boyunca, bütün dünyada kültür ve medeniyet meşalesini elin-de bulundurmaya başaran bir medeniyeti temsil etmiştir. Ayrıca Antik Yunan ve Doğu İslam Medeniyeti'nin ilmî ve kültürel mirasını Batı Avrupa'ya aktarmada aracı rol oynamış; bu suretle Avrupa'da orta çıkan Rönesans ve Reform hareketinin ilham kaynağı olmuştur (Hittî, 2011, s. 763).

Bilindiği üzere medeniyetler, bir mekândaki maddî, manevî ve fikrî içeriklerden oluşur. Bu fikrî içeriklerinden biri de meta- fizik unsurlar etrafında şekillenen, kökenleri kadim uygarlıklara kadar uzanan ve tarihte astroloji, yıldıznâme, bâtın ilmi, simya, sihir, büyü, kehânet ve falcılık gibi farklı adlar altında ortaya çıkan okülistik inançlardır (Yabacı, 2019, s. 164-165). Bu tür metafizik anlayışları yansıtan sahte inanç ve eğilimlerin ortaya çıkmasında

[1] * Prof. Dr., Giresun Üniversitesi İlahiyat Fakültesi, Giresun, Türkiye, e-mail: onal1975@gmail.com